

Iz društvenega življenja

OBČNI ZBOR ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE V PORTOROŽU DNE 12. IN 13. MARCA 1976

Občni zbor ZDMSS je bil to pot v prostorih Grandhotela v Portorožu, in to v dveh delih. Prvi dan je bil na sporedu strokovni seminar z naslednjimi temami:

1. Kardiorespiratorna reanimacija — doktrina, edukacija, organizacija.

Predavatelj dr. sc. Stojan Jeretin, dr. med. in vodja službe CARS — TOZD kirurške službe KC v Ljubljani je prikazal tudi ameriški strokovni film o kardiorespiratorni reanimaciji.

2. Kontrola infekcij v intenzivnih enotah.

Predavateljica je bila višja med. s. Majda Šimenc, glavna med. sestra CARS — TOZD kirurške službe KC v Ljubljani.

3. Aktivno zdravstveno varstvo delavcev v SRS. Predaval je mr. sc. Samo Modic, dr. med., predstojnik inštituta za medicino dela, prometa in športa pri KC v Ljubljani.

4. Problem obolevnosti in bolniškega staleža. Predavateljica: višja med. s. Lidija Ločniškar iz Dispanzerja za medicino dela — ZD Žalec.

5. Nesreče pri delu. Predavateljica: viš. med. sestra Lidija Ploštajner iz obratne ambulante Železarne Štore — ZD Celje.

6. Invalidnost delavcev. Predavala je višja med. s. Jelka Zagorc iz obratne ambulante Bombažne predilnice in tkalnice Tržič.

7. Določanje porabe kisika pri delu. Predavateljica: višja med. s. Marija Jarč iz dispanzerja za medicino dela Radovljica — Združeni ZD Jesenice.

Strokovni del občnega zbora je potekal v zbranem in delovnem vzdušju. Predavanja so bila zelo kvalitetna in so pobudila živahno strokovno debato.

Drugi dan, tj. v soboto dne 13. marca, je pričel z delom občni zbor ZDMSS. Navzočih je bilo 210 delegatk iz vseh področnih društev.

Po uvodnih besedah predsednice višje med. s. Majde Gorše so občni zbor pozdravili:

— tov. Jože Špeh kot predstavnik obalne konference SZDL;

— tov. Valerij Novak za komite obalne konference ZKS;

— tov. Ivo Pišek za obalni odbor RK;

— tov. Mira Pridgar kot predstavnica KC v Ljubljani.

Svoje pozdrave so občnemu zboru poslali še:

— tov. Zora Tomič, predsednica zveznega komiteja za zdravstvo;

— dr. Anton Fazarinc, član IS in predsednik republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo;

— tov. Zdravko Krvina, generalni direktor KC v Ljubljani;

— dr. Srečko Herman, predsednik skupnosti zdravstvenih delovnih organizacij SRS;

— dr. Anton Dolenc, predsednik Slovenskega zdravniškega društva;

— tov. Jelisaveta Dovgan, predsednica Zveze društev med. sester Jugoslavije;

— tov. Minka Kompare, viš. med. sestra v pokoju.

Po izvolitvi delovnega predsedstva in organov občnega zbora ter potrditvi predloženega dnevnega reda se je tov. Ivo Pišek, član IO RO RKS, zahvalil med. sestram za plodno sodelovanje v tej humanitarni organizaciji in se v svojem lepem nagovoru zavzemal še za nadaljnje vključevanje med. sester v vse akcije Rdečega križa. V imenu obalnega odbora je podelil priznanja najbolj aktivnim med. sestram. Zlati venec priznanja so prejele: Minka Kompare, Nives Merljak in Marija Miloradović; srebrni venec priznanja pa: Marija Grilšek, Marinka Kozina, Jožica Melik, Marija Oblak, Iva Pernuš, Gabrijela Skubic in Kristina Zupanc.

V imenu nagrajenk se je zahvalila za priznanja tov. Iva Pernuš.

Občni zbor se je nato nadaljeval po zaporednih točkah dnevnega reda:

Poročilo glavnega odbora ZDMSS za obdobje 1974—1976 je podala predsednica Majda Gorše:

POROČILO GLAVNEGA ODBORA ZVEZE DMS SLOVENIJE

Razgibana dejavnost samoupravnih organov Zveze društev medicinskih sester Slovenije od zadnjega občnega zbora v maju 1974, ko smo praznovali 50-letnico šolanja medicinskih sester, in do danes je posledica tudi splošnih družbenih dogajanj v naši samoupravni socialistični družbi, saj je bilo to obdobje prilagajanja našim novim ustavnim določilom. Vseskozi so se prepletala stabilizacijska prizadevanja s konkretnimi programi. Sprejemali so se srednjeročni programi dela. Uresničevale so se smernice odborov za mednarodno leto žensk. Poleg tega nam pa naši samoupravni akti, predvsem pravila ZDMSS nalagajo velike obveznosti, tako da je bil program dela, ki ga je sprejel glavni odbor za to mandatno obdobje, zelo obširen in zahteven. Takoj na začetku moramo poudariti, da je ZD MSS organizacija društev medicinskih sester, ki v njej združujejo svoje interese in da zveza samo usklajuje dejavnost vključenih društev. Zato je pa za uspešno delo prvi pogoj, da se samostojna društva medicinskih sester zavedajo svojega poslanstva. S tem, da so samoupravni ograni zveze dobivali pobude od društvenih delegacij, smo lahko spremljali tekoče družbenopolitične in strokovne dogodke ter se vključevali povsod, kjerkoli je bila naša aktivnost potrebna.

Delovni načrt ZD MSS za čas 1974—1976 je vseboval tri velika področja dela, in sicer:

1. organizacijsko področje,
2. družbenopolitično področje,
3. strokovno vsebinsko področje.

Vzporedno s planiranimi nalogami bomo skušali nanizati opravljeno delo.

Kot je bilo že omenjeno, je naša prva naloga spremljanje, usklajevanje in pospeševanje dela društev medicinskih sester.

V Sloveniji imamo 11 društev medicinskih sester, ki so samostojne pravne osebe. Ustanovljeno je bilo novo DMS Velenje. Vsa društva so na svojih občnih zborih sprejela sklep o vključitvi v zvezo društev medicinskih sester Slovenije. Posamezna društva imajo 31. 12. 1975 prijavljenih naslednje število članov:

Celje	129 članov
Koper	116 članov
Kranj	250 članov
Ljubljana	1398 članov
Maribor	363 članov
Murska Sobota	350 članov
Nova Gorica	163 članov
Novo mesto	150 članov
Slovenj Gradec	138 članov

Ptuj	146 članov
Velenje	110 članov
Skupaj	3313 članov

Po zadnjih podatkih je v Sloveniji 5579 medicinskih sester splošne ali otroške smeri, torej je včlanjenih v svoja matična društva komaj 59 % med sester. Kljub sprejeti republiški akciji za včlanjenje vseh medicinskih sester v strokovno organizacijo se je število članstva od zadnjega občnega zbora povečalo samo za 1115 članov. Pripominjam, da je članstvo prostovoljno. Predvidevamo pa, da se bo skupno število članov v naslednjem mandatnem obdobju občutno zvišalo, ker se z ukinitvijo slovenskega babiškega društva vključujejo v letu 1976 v društva medicinskih sester tudi medicinske sestre babice in ker se z dopolnitvijo društvenih pravil lahko vključujejo tudi bolničarji kot izredni člani. Poleg tega se je aktiviralo delo strokovnih sekcij zveze, ki dajejo svojim članom smernice za vključitev v matično društvo. Društva vključujejo v svoj program tudi delo mladih članov, ki so sprejeti v članstvo na proslavah šol za medicinske sestre ob prazniku medicinskih sester 12. maja. Poleg tega dajejo predstavniki društev medicinskim sestram ob diplomih tudi napotke za včlanjenje v društvo.

Glavni odbor ZDMSS je že v začetku mandatne dobe sprejel enotne smernice za delo društev, kot npr. enotno evidenco članstva, praznovanje sestrskega praznika, reševanje problematike, ki je republiškega pomena, prek zveze društev medicinskih sester Slovenije, usklajevanje pravil DMS z zakonom o društvih in pripravo na občne zборе, pomen propagiranja naše strokovne revije Zdravstveni obzornik in drugo.

Iz poročil društev medicinskih sester je razvidno, da so vsa društva pravočasno do 20. decembra 1975 na svojih občnih zbore uskladila svoja pravila na podlagi zakona o društvih in ciljev enotne fronte organiziranih socialističnih družbenopolitičnih sil v okviru SZDL.

Poleg tega so društva sprejela stabilizacijski program in srednjeročni program dela, ki vsebuje predvsem vključevanje vseh medicinskih sester v strokovno organizacijo ter strokovno, ideološko in etično vzgojo medicinskih sester in druge z društvenimi pravili določene naloge. Zelo pomembne so tudi določene izvirne zamisli posameznih društev za popestritev dela in večjo privlačnost društvenega dela, kot npr.:

DMS Nova Gorica: akcija za zdravstveno vzgojo na relaciji zdravstveni delavec — bolnik in skrb za dobro počutje naše prve medicinske sestre Angele Boškin ter športne prireditve;

DMS Maribor: pobuda za ustanovitev sekcije operacijskih medicinskih sester pri ZDMSS, slovesen sprejem upokojenih medicinskih sester ob dnevu žena, organizacija posebnih razstav oziroma tekmovanj;

DMS Murska Sobota: redni skupni sestanki z vodilnimi medicinskimi sestrami zdravstvenih ustanov;

DMS Ptuj: aktiviranje medicinskih sester za družbenopolitično delo;

DMS Slovenj Gradec: Vloga medicinskih sester v splošnem ljudskem odporu;

DMS Velenje: aktiviranje medicinskih sester do take stopnje sestrske pripadnosti, da so izpeljale osamosvojitve društev;

DMS Novo mesto: razprava o izboljšanju medsebojnih odnosov v timu zdravstvenih delavcev;

DMS Kranj: strokovno izpopolnjevanje ob prostih sobotah;

DMS Ljubljana: nepretrgano strokovno izpopolnjevanje republiškega značaja in poudarek umetniškemu kulturnemu programu ob raznih prireditvah.

Predsedstvo in nadzorni odbor ZDMSS je imel od zadnjega občnega zbora 7 sej, kjer je pripravljal gradivo in realiziral sklepe glavnega odbora. Glavni odbor je imel v tem času tudi 7 sej. Obravnavana problematika je bila zelo pestra iz najrazličnejših področij življenja in dela medicinskih sester ter iz splošnih potreb naše družbe. V veliko

pomoč sta bili tudi dve stalni komisiji — bolnišnična in izvenbolnišnična, ki sta po specifičnih potrebah pripravljali gradivo za seje samoupravnih organov. Naj naštejemo še nekatere važne akcije, ki so bile izvršene na podlagi sklepov glavnega odbora:

- aktivno sodelovanje in konkretni predlogi v javni razpravi ob sprejemanju zakona o zdravstvenem varstvu;

- izdelava predloga na podlagi zakona o zdravstvu za izvršilni predpis o nazivih, strokovni shemi in organizacijski shemi delavcev in delovnih mest s področja sestrstva v bolnišnični in izvenbolnišnični dejavnosti;

- vloga komiteju za zdravstveno in socialno varstvo v zvezi z rušenjem strokovne strukture sestrске službe pri organiziranju TOZD, ker nekatere zdravstvene OZD ne sistemizirajo delovnih mest glavnih medicinskih sester (bolnica Celje, bolnica Ptuj). Odgovor komiteja je bil poslan vsem društvom;

- usklajevanje študijskega načrta skupno z višjo šolo za zdravstvene delavce in skupnostjo zdravstvenih delovnih organizacij SRS za študij na II. stopnji organizacije dela — vmesna usmeritev za zdravstvene delavce in opozorilo komiteju za zdravstveno in socialno varstvo na resnost problema ob zavlačevanju začetka študija;

- pripombe k pravilniku o minimalnih pogojih glede prostorov, opreme in kadra v obstoječih socialnih zavodih, predvsem za čimboljše psihosomatično počutje varovancev;

- podpora in pripombe republiški skupnosti otroškega varstva k osnutku določb o družbeno nadzorovanem varstvu v drugih družinah;

- sprejem in objava popravljene tipizacije zaščitnih delovnih oblek profilov za nego in oskrbo bolnika in sodelovanje pri izdelavi normativov za tekstil v zdravstvenih OZD;

- sodelovanje s SZD pri organizaciji seminarjev pred strokovnimi izpiti zdravstvenih delavcev;

- pripombe na organizacijsko preoblikovanje konference za rehabilitacijo invalidov Slovenije;

- akcija, da se spremeni ali dopolni v zakonu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci z določilom, da je inštitut dežurstva oziroma pripravljenosti zdravstvenih in veterinarskih delavcev obvezna redna oblika dela in temu ustrezne pravice;

- posredovanje stališča skupnosti študentov ljubljanskih visokošolskih zavodov, da se dom študentk višje šole za zdravstvene delavce zaradi specifičnih potreb ne integrira z drugimi študentskimi domovi;

- predlog komiteju za zdravstvo in socialno varstvo, da naj bodo medicinske sestre — kandidati za šoferski izpit, oproščene izpita iz prve pomoči;

- izdelava in založba Priročnika iz osnovne nege bolnika;

- predlog VŠZD za organizacijo in učni načrt podiplomskega študija iz patro-nažne službe;

- založba skript Organizacija zdravstvenega varstva — avtor dr. Miran Mally, kot učni pripomoček za zdravstvene šole in strokovne izpite zdravstvenih delavcev;

- sodelovanje prek vabljenih delegatov v koordinacijskem odboru republiške konference SZDL za načrtovanje družine, v sekretariatu republiške konference SZDL za družbeno aktivnost žensk, v koordinacijskem odboru za mednarodno leto žensk pri svetu zveze sindikatov Slovenije, v rep. konferenci SZDL za področje zdravstvenih društev v društvu SRS, za boj proti raku, v konferenci za rehabilitacijo invalidov Slovenije in še drugo.

Zveza društev medicinskih sester Slovenije ima za lažje uresničevanje strokovnega izpopolnjevanja medicinskih sester in za dvig strokovnih dosežkov s področja sestrstva za posamezne panoge strokovne sekcije, ki obsegajo področje Slovenije. Sekcije delajo

po Poslovniku, ki ga je sprejel glavni odbor. Članice sekcij mrajo biti članice matičnih društev medicinskih sester v kraju zaposlitve. Zaradi vedno večjega osveščanja medicinskih sester in številnih področij dela medicinskih sester se kaže velik interes za ustanavljanje novih strokovnih sekcij.

Na zadnjem občnem zboru smo poročali, da ima ZDMSS 4 strokovne sekcije, in sicer:

- sekcija medicine dela,
- nevropsihiatrična sekcija,
- šolska sekcija,
- sekcija intenzivne nege in anestezije.

Od zadnjega občnega zbora, ki je bil 11. maja 1974, dalje je glavni odbor potrdil še ustanovitev naslednjih strokovnih sekcij:

- sekcija operacijskih medicinskih sester,
- sekcija med. sester v patronažni službi,
- transfuzijska sekcija,
- sekcija medicinskih sester — babil,
- sekcija med. sester splošne medicine,
- sekcija med. sester pnevmoftizilogije.

Na zadnji seji glavnega odbora je bila dana tudi pobuda za potrditev pediatrične sekcije.

Glavni odbor potrjuje za vsako koledarsko leto program dela posameznih strokovnih sekcij in tudi finančni načrt. Vsaka sekcija organizira dva ali tri seminarje letno; če so seminarji zveznega značaja, so običajno dvodnevni, sicer pa enodnevni. Seminar je organiziran vedno v drugem kraju, tako da so tudi organizacijski odbor za izvedbo seminarja in predavatelji iz tistega kraja. Na ta način je obremenjenost porazdeljena in nastopi tudi nekakšno tekmovanje v nivoju organizacije in strokovnega programa. Strokovni program je dopolnjen tudi z ogledom dejavnosti zdravstvenih ali drugih organizacij tistega kraja in pa kulturnih znamenitosti. Poleg seminarjev organizirajo posamezne sekcije tudi večje strokovne ekskurzije.

Do sedaj so bile strokovne sekcije tudi pobudniki za organizacijo podiplomskega šolanja iz njihove dejavnosti. Vedno več imajo strokovnih referatov same medicinske sestre — članice strokovnih sekcij. Določene sekcije se povezujejo v strokovnem programu s sekcijami iste stroke na zvezni ravni. Tako nastopajo predstavniki naših strokovnih sekcij in tudi druge medicinske sestre na zveznih seminarjih z izvirnimi referati (o patronažni dejavnosti v Opatiji 1975, o vlogi med. sestre v splošnem ljudskem odporu v Opatiji 1975, o medicini dela v Opatiji in Sarajevu 1975 ter Varaždinu 1976, o intenzivni negi in anesteziji v Opatiji 1976, o šolanju medicinskih sester 3 člani šolske sekcije s koreferati v Zagrebu 1976, o juvenilnem diabetesu v Varaždinu 1974, o onkologiji skupina medicinskih sester na Bledu 1975 in verjetno še kaj).

V strokovno področje dejavnosti zveze društev medicinskih sester spada tudi izdajanje instruktivno informativnega glasila Zdravstveni obzornik, kar pa obravnava posebno poročilo.

Zveza društev medicinskih sester Slovenije je član zveze društev medicinskih sester Jugoslavije in prek nje tudi mednarodnega združenja medicinskih sester (ICN). Predsednica ZDMSS je po položaju član predsedstva zveze društev medicinskih sester Jugoslavije in ji posreduje sklepe naših samoupravnih organov.

Od zadnjega občnega zbora je bil zvezni seminar o diabetesu junija 1974 v Varaždinu in o onkologiji aprila 1975 na Bledu. Dvodnevni seminar na Bledu je bil v organizaciji ZDMSS. Oktobra 1974 je bila na Bledu konferenca evropskega združenja medicinskih sester v okviru ICN z nacionalnimi predstavniki vseh držav članic iz Evrope.

Pripravlja se že svetovni kongres medicinskih sester, ki bo v letu 1977 v Tokiu. Naša revija Zdravstveni obzornik sproti objavlja vse najvažnejše novosti iz urada ICN. Vsako leto kandidira za štipendijo, ki jo prek ICN podeljuje firma 3M po eni kandidatki iz vsake države članice ICN. Ker je izbrana v svetovnem merilu samo ena medicinska sestra, dobijo drugi kandidati simbolične nagrade in plakete. V letu 1974 je kot kandidat iz Slovenije dobila simbolično nagrado in plaketo višja medicinska sestra Jožica Pocajt iz Maribora, v letu 1976 pa višja medicinska sestra Majda Gorše iz Ljubljane.

Ponosni smo tudi, da je v letu 1975 maršal Jugoslavije Josip Broz Tito podelil visoka odlikovanja zaslužnim medicinskim sestram: Neži Jarnovič, Majdi Japelj, Marici Hudelja, Marti Hočevar, Nives Merljak, Miri Pridgar, Heleni Ravnič in dolgoletni ravnateljici šole za medicinske sestre Maribor Marici Šlajmer ter naši predsednici Majdi Gorše.

Težko je v kratki obliki prikazati to pestro dejavnost izčrpno. Lahko naštevamo samo skopa dejstva in probleme. Pri vseh teh akcijah pa ne smejo izostati tudi uspehi in rešitve problemov. Osrednja tema mednarodnega dneva medicinskih sester v letu 1975 je bilo mednarodno leto žensk. V poslanici, ki smo jo dobili od mednarodnega združenja medicinskih sester, je za to priliko napisala izvršilna direktorica ICN Adele Herwitz med drugim tudi tole:

»Mnogi stalni problemi v sestrskem poklicu so odsev vloge, ki jo ženi pripisuje tradicija. To je vplivalo tudi na osebni dohodek medicinskih sester in zaviralo uresničevanje visokošolske izobrazbe medicinskih sester ter potrebo po enakopravnem sodelovanju medicinskih sester pri odločanju na področju zdravstva«.

Glede na to, ker se položaj žene v naši samoupravni socialistični skupnosti ne da primerjati s položajem večine žensk v svetu, menimo, da tudi zgornji citat za naše medicinske sestre ne ustreza stvarnosti. Uspeh bo takrat, ko bomo to lahko z gotovostjo trdili.

Približujemo se 50. obletnici ustanovitve slovenskega društva medicinskih sester, ki jo bomo praznovali konec leta 1977. To bo naš novi mejnik, ko bomo ob natančnejši analizi dosedanjih uspehov dodali še nekatere.

Poročilo o izdajanju revije Zdravstveni obzornik za letnika 1974 in 1975 je podala glavna in odgovorna urednica revije Anica Gradišek:

POROČILO O IZDAJANJU REVIJ ZDRAVSTVENI OBZORNIK za letnika 1974 in 1975

Zdravstveni obzornik je informativno, strokovno in poklicno glasilo Zveze društev medicinskih sester Slovenije. V skladu s pravili o urejanju in izdajanju vodi politiko poslovanja in izdajanja revije družbeni organ, tj. uredniški svet, njegova operativna organa pa sta uredniški odbor in uredništvo revije. Kot delovna enota Zveze društev Medicinskih sester Slovenije je Zdravstveni obzornik v svojem delu samostojen, vodi tudi ločeno finančno poslovanje.

Uredniški svet ima 13 članov, ki so že imenovani v skladu s sklepom o ureditvi izdajateljskih razmerij, 2 člana pa morajo imenovati še na novo zainteresirane skupnosti (zdravstvena in izobraževalna skupnost).

Uredniški odbor šteje 7 članov.

Imena članov uredniškega sveta in uredniškega odbora so objavljena v vsaki številki revije.

Glavni in odgovorni urednik je Anica Gradišek.

Urednik revije je Neža Jarnovič.

Predsednik uredniškega sveta je Tatjana Valant.

Naklada in obseg revije

Revija izhaja štirikrat letno.

Naklada iz leta v leto raste. Leta 1974 smo imeli naklado 4500 izvodov, obseg pa je zajemal štiri do štiri in pol tiskovne pole. Letnik 1975 se je tiskal v 5500 izvodih v povprečnem obsegu po pet tiskovnih pol. Letnik obsega 320 strani, vsaka številka ima ca. 80 strani.

Vsebinska zasnova revije

Revija Zdravstveni obzornik skrbi za strokovno izobraževanje in poklicno osveščanje vseh profilov zdravstvenih delavcev z višjo in srednjo strokovno izobrazbo. Medicinske sestre kot študentke in učenke zdravstvenih šol seznanja z novostmi na področju bolniške nege v najširjem pomenu besede, z zgodovino poklica medicinske sestre in kodeksom etike zdravstvenih delavcev, s položajem medicinske sestre v zdravstvu in družbi, s problematiko rednega strokovnega šolanja ter šolanja ob delu. Strokovni članki obsegajo 2/3 vsake številke. V svoji sekundarni dejavnosti pa seznanja revija svoje bralce z novostmi, izkušnjami in pobudami, s poročili o študiju in strokovnem izpopolnjevanju, z organizacijo zdravstvene službe, z beležkami ob knjigah in z novostmi iz področja javnega zdravstva. Iz društvenega življenja se beležijo pomembni dogodki v zvezi z društvi medicinskih sester SR Slovenije, njihovimi organi in sekcijami, področnimi društvi, v ZDMS, v zvezi z društvi medicinskih sester Jugoslavije in ICN.

Ob analizi vsebine revije za letnika VIII. in IX. (1974 in 1975) je uredniški svet potrdil delo uredniškega odbora in uredništva, pa tudi nakazal nekatere pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti.

Analiza strokovnih člankov in prispevkov

V osmih številkah dveh letnikov so izšli: 3 uvodniki, 6 člankov o poklicu medicinske sestre in etiki zdravstvenih delavcev, 14 člankov in prispevkov o zdravstvenem strokovnem šolstvu, zgodovini sestrtva in strokovnem izpopolnjevanju, 8 prispevkov o položaju medicinske sestre v zdravstvu in o položaju medicinske sestre v družbi, 3 poročila o študiju v tujini in strokovnih ekskurzijah, 3 članki o raziskovalnem delu in novih metodah na področju bolniške nege.

Iz kliničnih področij imamo takole bero:

9 člankov iz področja kirurgije in onkologije, 7 iz interne in geriatrije, 2 iz porodništva in ginekologije, 3 iz pediatrije in otroškega varstva, 6 iz nevropsihiatrije — od tega 2 članka obravnavata alkoholizem.

Nadalje so iz področja psihologije in duševne higijene 4 članki, prav tako 4 članki iz patronažne dejavnosti, 4 iz infekcijskih bolezni, epidemiologije in bakteriologije, 3 članki iz področja rehabilitacije, 5 zdravstvenovzgojnih prispevkov, 6 člankov oziroma prispevkov s področja prehrane ter 2 članka iz laboratorijske tehnike.

Objavili smo tudi 7 leposlovnih del, 3 pesmi in 4 članke iz osebnih doživetij medicinskih sester v NOB, 1 članek v 4 nadaljevanjih o zgodovini partizanskih bolnišnic na Štajerskem, 1 članek v dveh nadaljevanjih o zgodovini partizanske bolnišnice v Rogu, 6 prispevkov in memoriam umrlim članicam ter 8 predstavitev medicinskih sester in častnih članov društev ob osebnih jubilejih, odlikovanjih in napredovanjih.

V rubriki Iz društvenega življenja smo objavili:

- 3 poročila o seminarjih in posvetovanjih,
- 2 poročili iz seje glavnega odbora,
- 3 poročila o delu sekcij,
- 6 poročil o skupščinah in občnih zborih DMS,
- 2 poročili o razpravah in volitvah,
- 3 osnutke društvenih pravil,

- 2 objavi stališč in smernic ZDMSS,
- 1 poročilo o delu medicinskih sester iz drugih republik,
- 1 poročilo o delu Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije,
- 2 poročili o mednarodnem zasedanju sestrskega strokovnega društva,
- 8 poročil iz urada Mednarodne zveze medicinskih sester (ICN).

Iz organizacije zdravstvene službe smo objavili 5 resolucij, samoupravnih sporazumov, družbenih dogovorov oziroma programov, 6 zakonov in odlokov ter 6 raznih pravilnikov in priporočil.

Rubrika Novosti, izkušnje in pobude je dala 7 prispevkov iz klinične prakse, 5 prispevkov je obravnavalo bolnišnični tekstil in perilo ter zaščitno delovno obleko medicinskih sester, 1 prispevek je bil posvečen bolnišničnemu gospodinjstvu, 1 prispevek pa področju prehrane.

Zanimivosti je bilo skupaj objavljenih 45, največ iz interne medicine in nege bolnika (7), iz bakteriologije in infekcijskih bolezni (10), iz 16 drugih področij pa ostalih 28 prispevkov.

Objavili smo 50 misli in vodil, 12 beležk ob knjigah, 24 prispevkov in apelov uredništva, 30 oglasov in 1 popravek zaradi pomote v tiskanju.

Ob skrbnem pregledu razvidimo, da so deficitarna področja pediatrije in ginekologije ter porodništva, prav nobenega prispevka oziroma članka pa nam ni uspelo dobiti s področij dermatovenerologije, otorinolaringologije, okulistike, ortopedije in prve pomoči. Prav gotovo imajo medicinske sestre veliko izkušenj v bolniški negi iz navedenih področij, zato jih naprošamo, da o tem pišejo. V zadnjem času se vpeljujejo nova delovna mesta medicinskih sester v javnem zdravstvu, v samoupravni interesni skupnosti zdravstva, v zdravstvenih domovih in v organizacijah združenega dela na področju vzgoje in izobraževanja.

Spodbuditi moramo medicinske sestre, da se javijo v reviji Zdravstveni obzornik in nam poročajo o svojem delu, uspehih in problemih.

Organizacijska in kadrovska vprašanja.

Član uredniškega odbora ali eden izmed urednikov bi moral v funkciji poročevalca za Zdravstveni obzornik prisostvovati vsaki seji, občnemu zboru, strokovnim seminarjem in važnim dogodkom v okviru sestrške službe, če naj člane hitro in sproti informiramo o vseh strokovnih dogodkih in problemih. Radi bi vnaprej objavljali vse važne seje, konference, seminarje in kongrese v slovenskem in jugoslovanskem merilu. Zato pa moramo prejemati materiale, zapisnike, vabila, obvestila na uredništvo, brž ko ga organ področnega društva, Zveze, sekcije itd. odobri in sprejme, sicer nas čas prehiteva, ker izhajamo le trimesečno.

Zdravstveni obzornik ima idealno priliko z vestnim poročanjem prispevati k zgodovini našega poklica z objavljanjem vseh virov iz našega strokovnega, društvenega, kulturnega, družbenega in družabnega življenja. Ob tem se nam vedno zahtevneje ponavlja naloga, da bi na leto izdajali vsaj 6 števil našega glasila.

To bi nam v letu 1977 uspelo najprej kot izdaja 2 dvojnih števil, v letu 1978 pa bi morala revija izhajati redno vsaka dva meseca.

Na zadnji seji je uredniški svet odobril namestitev dodatne administrativne moči za tipkanje člankov in čistopisov, in to dvakrat tedensko od 8.—12. ure (torek, četrtek). Uredniški svet je nadalje poveril uredništvu nalogo, da poroča o težavah pri izdaji strokovnega glasila in o postopkih, ki so potrebni, da številka od svoje prve zasnove izide v končni obliki.

Težave pri delu nam povzročata tudi edini tesen in skupen prostor uredništva Zdravstvenega obzornika in Zveze društev medicinskih sester Slovenije na Vidovdanski c. 9, kjer se v nekaj m² majhni pisarni razvija bogata društvena, založniška in uredniška dejavnost hkrati in je zbrano delo zato zelo oteženo. Prej ali slej bo potrebno misliti

na večje prostore, kjer bi bil prostor za obe dejavnosti ter skupen večji prostor za seje in sestanke.

Uredniški odbor se bo moral zelo angažirati, da bo poskrbel za izdajanje revije potrebna sredstva, saj se je tisk podražil v preteklem letu za 40 %, sedaj pa je zopet napovedana podražitev za 19 %, za tisk ene številke gre 90.000,00 din.

Uredniški odbor je izrekel vse priznanje dolgoletni urednici revije tov. Neži J a r - n o v i č in lektorju Franju T o m i n c u za njuno vestno in požrtvovalno delo.

V letu 1976 gremo v 10. leto izhajanja revije. To je lep jubilej za strokovni sestrski časopis. Zdravstveni obzornik je torej redka, če ne edina strokovna revija za srednje in višje zdravstvene kadre, ki izhaja 10 let redno in brez prekinitve.

S sodelovanjem vseh članic ter aktivne podpore vseh onih medicinskih sester, ki jih veseli poročati, pisati in na kakršenkoli način prispevati k izhajanju revije, bo naše strokovno glasilo lahko iz leta v leto boljše. Potrebno je tudi s primerno propagando doseči, da se bo kar največ medicinskih sester, študentk in učenk zdravstvenih šol uvrstilo med redne naročnike revije. Vse zdravstvene šole naj bi uvedle revijo Zdravstveni obzornik za obvezno strokovno čtivo.

Zaradi ustrezne akcije naprošamo za podporo in pomoč vsa področna društva in zdravstvene šole.

Poročilo blagajnika je podala blagajničarka Majda Jerman:

FINANČNO POROČILO O POSLOVANJU ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE V LETU 1975

Iz bilance za 31. 12. 1975 je razvidno, da je imela Zveza društev medicinskih sester Slovenije v letu 1975 na skupnem žiro računu

— dohodkov za	din 781.761,10
— izdatkov za	din 627.685,20
tako da znaša dohodek	din 154.175,90
Ob upoštevanju dohodka, prenesenega iz leta 1974, v znesku	din 310.424,14
znašajo skupna neporabljena oziroma v leto 1976 prenesena sredstva	<u>din 464.600,04</u>

Dohodki oziroma izdatki so se v okviru Zveze društev medicinskih sester Slovenije ločeno vodili za:

- strokovno revijo Zdravstveni obzornik,
- založbo skript, članskih izkaznic, kartoteke itd.
- Zvezo društev medicinskih sester Slovenije.

Po posameznih dejavnostih pa so dohodki oziroma izdatki naslednji:

1. Strokovna revija Zdravstveni obzornik:

V okviru Zdravstvenega obzornika so ločeno prikazani dohodki po namenih, medtem ko so izdatki prikazani skupaj.

D o h o d k i :	od separatov	din 13.209,00
	od oglasov	din 42.500,00
	od naročnin	din 113.828,45
	od subvencij	din 258.952,00
	skupaj dohodki	<u>din 428.489,45</u>
I z d a t k i :	. . . . .	din 399.584,15
	presežek dohodkov	<u>din 28.905,30</u>

Ob upoštevanju, da ima Zdravstveni obzornik neporabljena sredstva iz leta 1974 v višini . . . . . din 243.842,91
znašajo skupna prosta razpoložljiva sredstva, ki se prenašajo v leto 1976 din 272.748,21

2. Založba:

V okviru založbe so znašali v letu 1975:

D o h o d k i : . . . . . din 46.924,80
I z d a t k i : . . . . . din 82.400,60
Razlika med dohodki in izdatki izkazuje primanjkljaj v višini . . . . . din 35.475,80

Ta primanjkljaj rezultira predvsem iz tega, da na dan 31. 12. 1975 še niso bile vrednotene zaloge skript in drugega materiala, kar bi ob aktiviranju stanje založbe povsem spremenilo.

3. Zveza društev medicinskih sester

V okviru Zveze društev medicinskih sester se ločeno vodijo dohodki po posameznih dejavnostih sekcij in dohodki od članarin, medtem ko se del neposrednih stroškov vodi po sekcijah, drugi del stroškov pa skupaj za Zvezo društev medicinskih sester in niso sorazmerno preneseni na posamezne sekcije.

D o h o d k i :

Sekcija patronažnih medicinskih sester:

dohodki: . . . . . din 9.100,00
izdatki: . . . . . din 3.979,90   din 5.120,10

Sekcija med. sester za anestezijo in intenzivno nego:

dohodki: . . . . . din 9.100,00
izdatki: . . . . . din 414,00   din 8.686,00

Nevropsihiatrična sekcija:

dohodki: . . . . . din 40.550,00
izdatki: . . . . . din 4.720,00   din 35.830,00

Sekcija operac. med. sester:

dohodki: . . . . . din 30.550,00
izdatki: . . . . . din 4.785,65   din 25.764,35

Sekcija za medicino dela:

dohodki: . . . . . din 12.940,40
izdatki: . . . . . din 816,50   din 12.123,90

Zveza med. sester Jugoslavije:

dohodki: . . . . . din 19.250,00
izdatki: . . . . . din 15.864,80   din 3.385,20

Zveza društev med. sester SRS:

dohodki od članarin: . . . . . din 72.465,00
drugi dohodki: . . . . . din 112.491,00   din 184.956,45
Skupni dohodek: . . . . . din 275.865,55

Izdatki: . . . . . din 115.119,60

Presežek dohodkov . . . . . din 160.745,95

Ob upoštevanju neporabljenih sredstev, prenesenih iz leta 1974 v višini din 66.581,23
znašajo skupna prosta razpoložljiva sredstva Zveze društev med. sester, ki se prenašajo
v leto 1976 . . . . . din 227.327,18

Poročilo verifikacijske komisije je podala tov. Marija Lavš. V njem je ugotovila, da je občni zbor sklepčen ter lahko polnoveljavno sprejema sklepe. Poročilom je sledila razprava, v kateri so sodelovale: M. Šolar, J. Tomšič, M. Hren, J. Kuzma, M. Gorše, S. Sanovršnik, S. Čop, A. Gradišek, M. Japelj ter delegatke iz Velenja in Ilirske Bistrice.

Razpravi je sledilo poročilo nadzornega odbora, ki je celoti odobrilo delo glavnega odbora in predsedstva zveze. Ob pregledu finančnega in administrativnega poslovanja za preteklo obdobje so članice nadzornega odbora ugotovile, da je zgledno urejeno in pravilno vodeno.

Delovna predsednica občnega zbora Marija Miloradović je nato predložila v potrditev nova društvena pravila. Glede na to, da je bil osnutek pravil že več mesecev pred občnim zborom v razpravi pri matičnih društvih, se je postopek v zvezi s sprejemom novih pravil končal hitro in ekspeditivno.

V zvezi z volitvami je tov. Vera Črepinšek podala poročilo delovne skupine, ki ji je GO ZDMSS naložil, da uredi kadrovska vprašanja. Skupina, katere predsednica je bila tov. M. Bulatovič, je na podlagi novega zakona o društvih in s tem v zvezi z novimi pravili društva (ki podaljšujejo mandatno dobo odbornic na 4 leta), uredila podaljšanje mandatne dobe funkcionarj glavnega odbora s koordinacijskim odborom za društva in organizacije pri republiški konferenci SZDL.

Delegatke so predlog kadrovske skupine za podaljšanje mandatne dobe staremu odboru soglasno sprejele. Stari odbor je tako prejel zaupnico še za nadaljnji dve leti.

Komisija za sklepe je nato na osnovi poročil in razprave predložila občnemu zboru v odobritev naslednje sklepe delegatk:

Sklepi, sprejeti na skupščini Zveze društev medicinskih sester Slovenije v Portorožu dne 13. marca 1976.

I. Organizacijsko področje

1. ZDMSS bo pomagala vsem matičnim društvom medicinskih sester, da včlanijo čim večje število medicinskih sester v svojo strokovno organizacijo. V ta namen naj vsi odbori popišejo medicinske sestre v svojem območju in se lotijo društvenih in osebnih akcij po posameznih organizacijah združenega dela za včlanjenje sleherne medicinske sestre, v svesti si, da je v slogi moč. Trenutni podatek, da je v strokovnem društvu medicinskih sester včlanjenih samo 59 %, nas ne more in ne sme zadovoljiti. Vsa društva naj v čim krajšem času uvedejo dobro organizirano evidenčno službo ter zasledujejo gibanje članstva s statističnimi kazalniki. Društva, ki delujejo v mestih, kjer so sedeži zdravstvenih šol, morajo okrepiti propagando za sprejem mladih članov.

2. Zveza mora zasledovati in dajati pomoč pri programiranju letnih delovnih načrtov svojih članov, tj. matičnih društev, da bi le-ta poglobljala svoje delo, iskala problematiko zdravstvene službe svojega terena ter se vključevala v reševanje svojih aktualnih problemov.

3. Geslo mednarodnega sestrskega dne 12. maja 1976 je: **Javnost moramo seznaniti s poklicem in dejavnostjo medicinskih sester.** S tem v zvezi mora Zveza s področnimi društvi to geslo ponesti v slovenski prostor.

4. Zveza je dolžna dajati instruktajno službo vsem odgovornim članicam matičnih društev za enotno ter pravilno administrativno in finančno poslovanje.

5. Dejavnost sekcij, ki so organizirane pri Zvezi, je treba še vnaprej razvijati in pri tem vključevati take strokovne izpopolnjevalne programe. Tako bodo ob reševanju svojih aktualnih problemov korakoma sledile tudi napredku medicinske in drugih znanosti, ki so važne za razvoj posameznih področij.

6. Zveza mora biti občutljiv mehanizem, ki bo sposoben registrirati in reagirati na vsa dogajanja, ki se nanašajo na zdravje občanov, organizacijo zdravstvene službe, samoupravne interesne skupnosti zdravstva, splošnega ljudskega odpora, družbene samo-

zaščite, civilne zaščite ter vseh drugih družbenopolitičnih organizacij, ki morajo nujno vključevati strokovni delež medicinske sestre.

7. Zveza mora z vso resnostjo in odgovornostjo pripraviti praznovanje 50. obletnice ustanovitve društva medicinskih sester v Sloveniji.

8. Zveza izraža svoje zadovoljstvo ob ustanovitvi novega matičnega društva v Velenju.

9. Zveza pozdravlja vključitev medicinskih sester-babic v strokovno organizacijo medicinskih sester in ji želi mnogo uspehov.

10. Matična društva naj poskrbe za pravilno informacijo, ki se tiče vključevanja bolničarjev v društvo medicinskih sester.

II. Strokovno področje

1. Ob predvideni reformi srednjega, višjega in visokega šolstva morajo tudi društva medicinskih sester plodno prispevati s pripombami in predlogi za gradivo o usmerjenem izobraževanju, ki je prav zdaj dano v razpravo. Zveza društev bo pripombe in predloge združila in oblikovala v enoten prispevek.

2. Strokovno službo bolniške nege je treba stalno dvigati na višjo raven. Pri tem je potrebno izboljševati organizacijsko strukturo v službi bolniške nege. Elemente organizacije je treba skrbno odkrivati, opisovati, proučevati in analizirati.

3. Strokovna revija medicinskih sester — Zdravstveni obzornik — je do danes dosegla že lep uspeh tako v nakladi kot v kvaliteti. Že dolgo časa pa je prisotna potreba, da bi Zveza kot izdajatelj pričela izdajati namesto štirih vsaj šest številk revije na leto, pač zato, da bi čim boljše izpolnjevala svoje strokovne in informativne naloge.

Zvezna in matična društva naj bi uredništvo v teh prizadevanjih podprla.

4. Zveza naj pri komisiji za samoupravni sporazum glede delitve dohodka in osebne dohodka urgira pri Skupnosti zdravstvenih delovnih organizacij revizijo analitične ocene delovnih mest višjih in srednjih medicinskih sester v primerjavi z drugimi višjimi in srednjimi profili delavcev, zaposlenih v zdravstvu.

5. Zveza društev medicinskih sester Slovenije naj ob 35. obletnici osvoboditve dostojno počasti spomin medicinske sestre Pavle Levstek kot prve medicinske sestre, padle v roški ofenzivi, in medicinske sestre Pavle Podgoršek, ki je umrla kot žrtev mučenja v Beogradu.

6. Razreši naj se problem vključevanja socialnih delavcev v patronažno službo.

7. Zveza naj spodbudi in opogumi medicinske sestre za vključitev v podiplomski študij patronažnih medicinskih sester na Šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani, ki naj razpis za študij ponovi.

8. Delo sekcije za šolstvo pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije naj se poživi in v njeno dejavnost poleg učiteljev strokovne teorije vključijo tudi vsi učitelji strokovne prakse, ki želijo sodelovati v sekciji.

9. Status in delo medicinskih sester naj se družbeno ovrednoti in pravilno nagrajuje. Za dobro delo naj se dobi dobro plačilo, upošteva je pri tem načela stabilizacije in vsestranskega varčevanja, k čemur naj odločilno pripomoreta iskanje notranjih rezerv in dobra organizacija dela v organizacijah združenega dela.

Občni zbor je predloge sklepov sprejel in potrdil ter s tem določil programsko usmeritev glavnemu odboru za obdobje prihodnjih 2 let.

Občni zbor je bil dobro pripravljen in je potekal brezhibno, za kar gre hvala vsekakor vsem organizatoricam, zlasti še med. sestram domačinkam. Predsednica delovnega predsedstva Marija Miloradović je odlično vodila občni zbor do uspešnega zaključka. Delegatke so se po dveh napornih dnevih, prebitih ob sončni slovenski obali, po prijetnih strokovnih in privatnih pomenkih ter z bogatim pismenim gradivom vrnile na svoja delovna mesta z novimi perspektivami za strokovni razvoj in napredek.

A. G.

USTANOVITEV SEKCIJE ZA MED. SESTRE-BABICE PRI ZVEZI DMS SLOVENIJE

V predavalnici ginekološke klinike v Ljubljani so se 27. februarja t. l. zbrale medicinske sestre-babice, da po razpustu Slovenskega babiškega društva ustanovijo svojo sekcijo pri Zvezi DMS Slovenije, kamor so se priključile po sklepu na svojem občnem zboru 24. maja 1975.

Sestanek je vodila predsednica iniciativnega odbora Julka Kuzma, ki je v uvodu poudarila naslednje:

Vsem med. sestram-babicam, ki so si pridobile naziv medicinske sestre in bile doslej članice babiškega društva, so bile razposlane pristopne izjave. Od 750 razposlanih pristopnih izjav je bilo vrnjenih 130, in od teh je navzočih 116.

Nadalje je treba določiti naziv sekcije in njen sedež. Na sedežih področnih društev med. sester, kjer morajo biti prvenstveno včlanjene, pa naj bi se formiral aktiv med. sester-babic, kjer naj bi bile v odboru DMS zastopnice sekcije. Predlagane in izvoljene so bile naslednje tovarišice:

DMS Maribor:	Korošec Metka
DMS Celje:	Gačnik Fanika
DMS Murska Sobota:	Rakuša Magda
DMS Novo mesto:	Muren Dragica
DMS Koper:	Žugelj Metka
DMS Nova Gorica:	Marc Ivanka
DMS Ljubljana:	Kogej Justa
DMS Slovenj Gradec:	Tevž Vesna
DMS Kranj:	Bergant Julka
DMS Ptuj:	Sprah Marija
DMS Velenje:	Potrč Rozika

Navzoče je predsednica povabila k čim večji aktivnosti pri delu sekcije.

Poleg poslovnika za delo sekcije so sprejele tudi okvirni delovni program in nalogo, da za strokovno glasilo med. sester Zdravstveni obzornik pridobijo čimveč naročnikov.

Za predsednico sekcije je bila izvoljena Julka Kuzma, za namestnico Mihaela Skuber, za tajnico Minka Jan, za blagajničarko pa Sonja Zlatkovič.

Sedež sekcije je na ginekološki kliniki v Ljubljani.

N. J.

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER MARIBOR JE OB DNEVU ŽENSK POČASTILO UPOKOJENE SESTRE

Ob mednarodnem prazniku žensk, dne 8. marca, čestitamo ženam, ki so med nami, v delovnih kolektivih ali doma ob otrocih; še posebej pa je prav, da se spomnimo tistih, ki so po dolgih letih službovanja odšle v pokoj.

Društvo med. sester Maribor goji to lepo in humano dejavnost že nekaj let, ko medse povabi upokojene medicinske sestre in jim pripravi prijetno srečanje. Takole nam o tem piše upokojena med. sestra Berta B o r o v k a :

»Prijetno nas je zopet presenetilo DMS Maribor ob prazniku dneva žena. Poslali so nam čestitke in vabilo na čajanko. Zbralo se nas je 20 upokojenih sester. Odbornice DMS in dijakinje zdravstvene šole so nam pripravile prijeten večer.

Prijetna glasba, lepo opremljen oziroma pripravljen prostor, pogrnjene mize, prigrizek in majhna pozornost vsaki sestri že ob sprejemu. Prisrčno so nas sprejemale dijakinje, čestitke in nagovor predsednice društva, vse to je zagotovilo sproščenost in

prijeten večer. Srečale so se nekatere kolegice, ki so se nazadnje videle v šoli, to je že kar nekaj desetletij nazaj. Obujale smo spomine, posebno na čase takoj po vojni, ko smo poleg natrpanih urnikov, dežurstev in prostovoljnega dela na ruševinah bolnišnice bile polne elana in veselja do svojega poklica. Vse smo si bile edine, da bi se ponovno odločile za poklic med. sestre, čeprav je še danes naporen in poln odgovornosti. Društvu se zahvaljujemo za vso pozornost z željo, da bi bilo takih srečanj še več, in da bi se jih je udeležilo še več kolegic.«

Prijetno nam je objaviti kratko poročilo tov. Borovke z željo, da najde takšna dejavnost mesto tudi v drugih področnih društvih med. sester. Prav gotovo je odsev spoštovanja do tiste generacije med. sester, ki so poklicu medicinske sestre utirale pot in katerih delo nadaljujejo, dopolnjujejo in bogatijo z novimi dosežki v medicini ter z razvojem zdravstvene službe in naše družbe.

Neža Jarnovič

SREČANJE OB 30-LETNICI PRVE ŠOLE ZA SESTRE INSTRUMENTARKE V LJUBLJANI

V sklopu mnogih proslav ob 30-letnici osvoboditve so operacijske med. sestre Slovenije organizirale 16. januarja 1976 v Slovenj Gradcu srečanje s tistimi sestrami, ki so v prvih težkih povojnih časih, ko je bilo treba vse postavljati na novo, bile prve strokovno usposobljene — šolane instrumentarke.

Ko smo po večletnem presledku v Mariboru ponovno začeli strokovno izobraževati operacijske medicinske sestre, nam je bil precizen in strokovno visoko vreden program teh prvih tečajev vodilo za naš šolski načrt.

Udeleženci srečanja ob 30-letnici prve šole za operacijske med. sestre v Slovenj Gradcu

Zelo nas je razveselilo, da se je te skromne slovesnosti, za katero smo prav letos izbrale mesto Slovenj Gradec, lahko udeležilo toliko prvih instrumentark, ki smo jih v času lastnega strokovnega izpopolnjevanja srečavale na raznih odgovornih delovnih mestih. Bile so nam vsem učiteljice in dragocene svetovalke. Srečanja se je udeležila tudi sestra Livija Merlak, ki nam še danes, čeprav že malo odmaknjena, predstavlja pojem vzorne operacijske sestre. Sestra Livija Merlakova je bila tudi strokovni vodja prvega šolanja instrumentark.

Jubilantke, s katerimi smo se srečale, so: Tjaša Kolenc, Majda Andrejašič, Majda Draksler, Hedvika Petelinc, Slavica Marinič, Marija Černe, Breda Cergolj, Mira Arnejšek, Jelena Ješe, Ivka Tepina, Slavica Terček, Vlasta Praprotnik, Slava Stepanovič, Zora Postrak, Pavlina Verščaj, Lonka Pukšič in Slavica Robida.

S simboličnim darilom smo se jim zahvalile za njihovo dolgoletno delo z željo, da nam bodo izkušene svetovalke pri našem delu še naprej.

Jožica Tomšič,
Zdravstvena šola Maribor

OBVESTILA IZ URADA ICN

ICN VABI MEDICINSKE SESTRE K RAZISKOVANJU »NOVIH OBZORIJ ZA MEDICINSKE SESTRE« NA KONGRESU ICN LETA 1977 V TOKIU

Kongres ICN, ki se po statutu tega mednarodnega sestrskega združenja organizira vsaka štiri leta na drugem svetovnem kontinentu, bo drugo leto potekel pod geslom »Nova obzorja za medicinske sestre«, in to v času **od 30. maja do 3. junija 1977 v Tokiu** na Japonskem.

Kongresne dejavnosti vključujejo zasedanje nacionalnega sveta predstavnic ICN, izvršnega odbora, volitve novega vodstva, kakor tudi 3-dnevni strokovni program.

V žarišču pozornosti strokovnega programa bodo tri plenarna zasedanja, ki bodo obravnavala:

- novosti iz sestrskega dela z vsega sveta;
- nova izhodišča za vzgojo in izobraževanje medicinskih sester;
- nove razsežnosti strokovne odgovornosti medicinskih sester.

Vsakemu plenarnemu zasedanju bodo sledile seje, konference in skupinske debate po različnih interesnih področjih. Udeleženske bodo imele vse možnosti za plodno razpravo.

Prirediteljica, tj. ZMS Japonske, bo organizirala tudi različne razstave in ogledе bolnišnic ter drugih zdravstvenih ustanov v Tokiu.

Kongres se bo pričel s slikovito otvoritveno svečanostjo v ponedeljek zjutraj, dne 30. maja 1977. Ob zaključku ceremoniala v petek, dne 3. junija 1977 bodo v članstvo ICN slovesno sprejeli nove države članice in objavili rezultat volitev novega vodstva ICN za naslednja štiri leta.

ICN pričakuje v Tokio po prvih podatkih okrog 10.000 medicinskih sester.

Registracija za kongres se opravi prek nacionalne Zveze društev medicinskih sester.

Preliminarni programi za kongres bodo izšli v juliju 1976.

Prir. A. G.

POSVETOVANJE »ZDRAVO IN BOLNO UHO«

Zveza društev med. sester Jugoslavije s sedežem v Varaždinu in Medicinski center v Varaždinu organizirata v sodelovanju z otorinolaringološko kliniko klinične bolnice Dr. Mladen Stojanović v Zagrebu **letos dne 17. in 18. septembra v Varaždinu posvetovanje o temi: »Zdravo in bolno uho«**

Téme posvetovanja so naslednje:

- Anatomija in fiziologija ušesa
- Fizikalne metode preiskave ušesa
- Funkcionalne metode preiskave ušesa
- Bolezni zunanjega ušesa
- Bolezni srednjega ušesa
- Bolezni notranjega ušesa
- Vnetja dojenčkovega srednjega ušesa
- Prirojene anomalije ušesa
- Otološki problemi splošnega zdravnika in njegove ekipe
- Okvara ušesa v industriji
- Poškodbe ušesa v miru in vojni, prva pomoč in oskrba
- Gluhost in gluhonemost
- Infekcijske bolezni in bolezni ušesa

Udeleženci, ki žele sodelovati s koreferati, naj jih pošljejo do 15. marca t. l. organizacijskemu odboru za posvetovanje.

Vsa potrebna navodila in pojasnila o posvetovanju dobite pri organizacijskem odboru za posvetovanje »Zdravo in bolno uho«, Medicinski center, Varaždin.

Zveza DMS Jugoslavije, Varaždin

ODLIKOVANJE OSEBJU OPEKLINSKEGA ODDELKA KLINIKE ZA PLASTIČNO KIRURGIJO V KLINIČNEM CENTRU

V decembru lanskega leta je predsednik svetovne organizacije za opeklinske poškodbe A. B. Wallace podelil prehodno zlato medaljo osebju opeklinskega oddelka na kliniki za plastično kirurgijo v Ljubljani, in sicer za požrtvovalno delo z opečenimi bolniki.

Na predlog strokovnega kolegija klinike pa je prehodno medaljo za leto 1975 prejela višja med. sestra **Blanka Mlakar** kot priznanje za dolgoletno in požrtvovalno delo na tem oddelku.

Predstojnik klinike prof. dr. Mirko Derganc je ob tej skromni slovesnosti poudaril, da je uspešnost dela predvsem v tem, ker je timsko delo na kliniki do kraja požrtvovalno in usklajeno. Medicinske sestre so poleg zahtevnega strokovnega dela znale najti tudi dovolj časa, energije in pripravljenosti za human odnos do bolnikov in hkrati veliko razumevanja za bolnikove telesne težave in duševne stiske.

N. J.

Beleške ob knjigah

NACRTOVANJE DRUŽINE IN SPOLNA VZGOJA MLADOSTNIKOV.

Izdaja Koordinacijski odbor za načrtovanje družine Slovenije in Zveza delavskih univerz Slovenije leto 1975, strani 87.

V pričujoči knjižici je zbrano gradivo iz seminarja za predavatelje za vzgojo mladine za humane in zdrave odnose med spoloma, v zakonu in družini. Seminar je bil na Bledu junija 1974 ter prirejen za pedagoge, zdravstvene delavce, sociologe in psihologe.

Naslovi referatov, zbranih v knjižici, in njih avtorji nam povedo naslednje:

Vida Tomšič: Vzgoja za humane odnose med spoloma je del celotne vzgoje človeka v socialistični in samoupravni družbi. Človekova pravica je, da svobodno odloča o rojstvih;

Živa Beltram: Resolucija o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen

nastanek in varnost ter njeno uresničevanje;

Azra Kristančič: Česa ne vemo o ljubezni mladih;

Jože Valentinčič: Pedagoški vidiki spolne vzgoje v adolescenci;

Miro Lužnik: Odnos med spoloma in načrtovanje družine v srednjih šolah. Naloge na področju zdravstva, socialnega varstva in normativnega urejanja v uresničevanju ustavnega načela o pravici človeka, da svobodno odloča o rojstvu otrok.

Predavatelji, ki se ukvarjajo s to še vsekako občutljivo temo, morajo biti v snovi doma. Njihova razlaga mora temeljiti na strokovnih osnovah, vzgojno delo pa na poljudnoznanstveni ravni. V tem smislu je moč najti mnogo dragocenih napotkov in znanja v knjižici; zato jo predstavljamo in priporočamo vsem zdravstvenim delavcem, ki kakorkoli delujejo tudi v tej smeri bodisi kot predavatelji ali svetovalci ob svojem strokovnem delu.

N. J.

Jožica Pirc, Soša Jakša, Vika Simčič: **DIETA ZA HUJŠANJE IN VZDRŽEVANJE TELESNE TEŽE.** Izdal Centralni zavod za napredek gospodinjstva, Ljubljana 1976, strani 238, cena din 60.—

Založba Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani je izdala drugo izpopolnjeno izdajo »Dieta za hujšanje in vzdrževanje teže«. V kratkih »uvodnih zdravnikovih besedah« je dr. Vera Ragaci-Pilato napisala o debelosti, kdaj govorimo o njej in zakaj se redimo ter koliko kalorij potrebuje človek, da ohrani normalno telesno težo, oziroma kako naj se hrani, da shujša. Obrdržati primerno

telesno težo pa pomeni navaditi se, da jemo v skladu s potrebami organizma, pri čemer pa moramo upoštevati fizično in psihično obremenitev telesa.

Dr. Andreja Kocijančič piše v uvodu o dispanzerskem zdravljenju čezmerno debelih ljudi, ki se kot pacienti z različnimi težavami obravnavajo v posebni ordinaciji. Od začetka leta 1973 deluje namreč v okviru endokrinološke službe na polikliniki v Ljubljani dispanzer za čezmerno debele, ki so se odločili za zdravljenje oziroma za hujšanje, za kar pa je treba veliko potrpljenja obeh, tako pacientovega kot terapevtovega.

V preglednici o »idealni telesni teži« glede na višino, spol in okostje lahko najde vsak svojo postavko, kjer dobi podatek, kolikšna naj bo njegova teža, da se mu ne bo treba zateči k shujševalni dieti.

Glavni del knjige so »celodnevni vzorci hrane« in »jedilniki, ki sestavljajo prehrano za dnevni obrok v okviru določenih kalorij, počenši z jedilniki po 500 Kal do 2200 Kal«. Vsak jedilnik, ki zajema celodnevni obrok hrane, se pravi zajtrk, malico, kosilo, malico in večerjo, ima tudi navodila, kako pripravljamo posamezno jed.

Jedilniki so sestavljeni pestro in hrana za hujšanje oziroma vzdrževanje telesne teže nikakor ni in tudi ne sme biti enolična, le količinsko mora ustrezati določeni višini kalorij.

Ob koncu naj zapišemo še priporočilo dr. Kocijančičeve, ki pravi: »... zdravljenje debelosti ni lahko. Zato upamo, da bo več tistih, ki bodo kupili knjigo o dietah za vzdrževanje telesne teže, kakor pa tistih, ki se bodo morali zateči k shujševalni dieti. Veliko lažje in pametneje je namreč debelost preprečevati kakor zdraviti«.

N. J.

POMANJKANJE MAGNEZIJA

Pomanjkanje nekaterih snovi, kot npr. železa in kalcija v organizmu in posledice tega pomanjkanja za telo in njegovo delovanje, so večini dobro znane. Manj znano pa je pomanjkanje magnezija in njegove posledice.

Magnezij je v človeškem telesu na zelo različnih mestih. Dobimo ga v celicah živčnega sistema, v okostju, jetrnih celicah, mišicah, ledvicah in žlezi ščitnici. Zaradi te raznolikosti nahajališča so tudi znaki ob pomanjkanju tega elementa v telesu zelo raznolični. Povzročata lahko živčne motnje vse do epileptičnih napadov, vrtoglavico, depresivna stanja in napade strahu in nekakšno omamljenost kot po preveliki dozi zdravil za živce. Pomanjkanje magnezija se kaže izrazito tudi na delovanju srca in obtočilih. Srce začne pretirano močno in neenakomerno biti, krvni pritisk pa pade pod normalo in s tem organizmu povzročata težave zaradi slabe prekrvitve življenjsko važnih organov. Ker torej pomanjkanje magnezija posnema znake, ki jih opazujemo pri bolnem srcu, se dogaja, da bolnikom zdravijo srce, namesto da bi jim dali potrebne količine tega elementa.

Naravno je, da se ob tem vprašamo, kako da nekaterim osebam manjka magnezij, drugim pa ne. Prvič je že resorpcija tega elementa iz črevesja pri raznih osebah različna, če že ni toliko različna njihova prehrana. Razlike še povečujejo razne prebavne motnje, zdravila, ki vplivajo na črevesno sluznico, ter operacije, zlasti skrajšanje črevesja. K vzroku te vrste štejejo tudi kronične diareje. Nekatere bolezni pospešujejo potrebo telesa po magneziju. To so pa razna jetrna obolenja in sladkorna bolezen. Potrebno po njem nam povečujejo tudi hrana, ki je bogata beljakovin, alkohol in velike količine kalcija v hrani. Kalcij in magnezij sta si v telesu nekaka antagonistata oziroma po domače nasprotnika in če je več enega, mora biti več drugega, če hočemo, da se ohrani ravnotežje.

Razlike v množini magnezija v hrani pa so včasih pogojene tudi z nepravilnim gnojenjem tal.

Dr. B. B.

Zanimivosti

ALKOHOLIK V DISPANZERSKEM OBRAVNAVANJU

Pri zdravstvenih domovih predvidevamo ustanovitev psihiatričnih dispanzerjev, v tem okviru pa tudi dispanzerje za alkoholizem (in druge odvisnosti). Z ustreznimi modifikacijami se te oblike sekundarne preprečitve alkoholizma v okviru enotnega sistema socialno psihiatrične dejavnosti postopoma že uvajajo. Ko zdravnik v dispanzerju izključi druge bolezni in ugotovi alkoholizem svojega bolnika, ga v prvi fazi zdravljenja skupaj z njegovim svojcem vključi v dispanzersko skupino. Več skupin se navadno enkrat mesečno oblikuje v terapevtsko skupnost. V drugi fazi dispanzerskega zdravljenja hodi bolnik s svojcem istočasno na klub zdravljenih alkoholikov in v svojo skupino. To zapusti, ko je dovolj pozitivno motiviran za zdravljenje. Dispanzer je organizator klubov zdravljenih alkoholikov svojega območja in vzgojna baza za njihove terapevte. Povezuje pa se tudi s psihiatričnimi ustanovami in dejavniki izven zdravstva, ki lahko konstruktivno pomagajo pri obravnavanju alkoholizma.

Dr. Iztok Jan, dr. Miloš Kobal,
dr. Lev Milčinski in dr. Mitja Sila
Zdrav. vestn. št. 9 (1975)

JOK NAZNANJA MOKRE PLENICE

V tovarni merilnih instrumentov v Rigi so skonstruirali elektronsko opozorilno napravo. Med plenice vložena plošča, če postane vlažna, alarmira majhen sprejemnik, ki ga napaja žepna baterija. Iz posteljice spečega dojenčka nenadoma zaslišimo nežen in melodičen »jok«. To je signal za mamico: pleničke so mokre.

Zdrav. vestn. št. 2/1976

TUDI RDEČKE SO LAHKO NEVARNE

Rdečke so nalezljiva bolezen otrok predvsem v starosti med 5. in 14. letom, pa tudi odraslih. Virus lahko povzroči pri nosečnicah glede na višino nosečnosti (1.—9. teden) hujše okvare in druge motnje na zarodku, če se z njim okužijo ali bolezen prebolijo.

Preprečevanje je možno s cepljenjem deklic, ki prihajajo v fertilno dobo, in tistih žensk, ki so pri poklicnem delu v njej posebej izpostavljene okužbi.

Cepljenje do sedaj ni imelo hujših posledic, so pa tudi kontraindikacije. Cepiti ne smemo nosečnic, bolnikov, ki imajo oslabljen imunološki potencial, kot npr. pri levkemiji, limfocitozi, pri razvitejših oblikah malignih bolezni, zdravljenih s kortikosteroidi, citostatiki ter obsevanjem in pri vseh akutnih febrilnih obolenjih. Cepljenje otrok pred 1. letom starosti nikakor ni priporočljivo, ker bi njihov odgovor lahko zavirala še vedno prisotna, tj. izza nosečnosti preostala materina protitelesa.

Dr. Dunja Piškur-Kosmač
Zdrav. varstvo št. 14, 1975

VEDNO VEČ ZDRAVNIKOV JE NEKADILCEV

Avstrijsko zdravniško glasilo poroča, da so angleški zdravniki in zdravnice na »dramatičen način« spreminili svoje kadilne navade. Od leta 1951 do 1965 je padlo število kadilcev na manj kot polovico. V istem razdobju je padla umrljivost za pljučnim rakom med zdravniki za 36 %, med angleškim prebivalstvom pa se je dvignila za 7 %. Tudi pogostnost žilnih obolenj se je pri zdravnikih znižala.

Zdrav. vestn. št. 2/1976

O »VSAKDANJIH« ZDRAVILIH

Velika večina zdravil je škodljivih, kakor hitro prekoračimo predpisano dozo, ki naj jo jemljemo vsak dan, ali pa tudi pravilno dozo jemljemo predolgo. Poznamo seveda tudi zdravila, ki so nevarna celo pri pravilnem doziranju in ob nepretirano dolgem jemanju. Omejimo se pri tem samo na zdravila, ki jih često uporabljamo v napačnem upanju, da so čisto navadna in zaradi tega niso škodljiva. To mnenje smo privzeli morda zato, ker so jih vsaj še pred kratkim na široko predpisovali ali nasvetovali celo zdravniki. Žal je to predpisovanje nastalo le iz potrebe, da pač nekaj storimo ali kot rečemo »ut aliquid fieri videtur«, ne pa iz zdravnikovega prepričanja, da bo zdravilo res koristilo.

To velja predvsem za a m i n o p i r i n, ki ga dajemo za zbijanje vročine, zlasti pri otrocih. Aminopirin je potencialno zelo škodljiva snov, ki lahko senzibilizira organizem v smislu alergične reakcije, ki nato poškoduje organizem, predvsem kostni mozeg, tako da se lahko pojavi granulocitopenija, to je pomanjkanje belih krvničk, kar telesu preprečuje uspešen boj proti raznim okužbam. V nekaterih primerih je to poškodovanje tako močno, da pride do agranulocitoze, ki vodi do multiplih okužb, ulceracij po telesu, protrahiranih temperatur in končno kljub številnim intervencijam, ki življenje podaljšajo le začasno, do smrti. Ko smo se torej tako neprevidno borili proti neznatnim povišanjem temperature, ki je telesu pravzaprav hotela le pomagati v boju proti vsakdanjim okužbam, smo povzročili dolgotrajna, velika povečanja temperature, velike muke in končno smrt. Mar je to res smotrno?! Vročine torej ne znižujmo, če ne dosega 39° za dlje časa, še posebno, če ne muči prizadetega otroka, in zlasti ne, dokler ne ugotovimo, od česa je nastala. Sicer bomo otroku le povzročili nepotrebno potenje in zaspanost ter preprečevali, da bi čimprej prišli do pravilne diagnoze in zato do pravičnega zdravljenja, ne pa le do simptomatičnega, kar edino je dajanje aminopirina. Poleg tega ga bomo spravljali v prej opisano nevarnost. Vrh tega pa je pri aminopirinu še nevarnost anafilaktičnega šoka, ki lahko vodi do smrti veliko prej kakor opisana agranulocitoza.

Drugo zdravilo, ki ga v praksi zagotovo preveč dajemo, so kapljice b e n i l a. Te so indicirane samo takrat, kadar je nosna sluznica zaradi okužbe ali zaradi alergične reakcije tako nabrekli, da otrok ne more dihati skozi nos ali pa če pri vnetju sinusov sumimo, da so izhodi sinusnih votlin tako zoženi, da je odtok izločka moten ali oviran. Pa še takrat smemo dajati kapljice le 5 dni, sicer pride do hipertrofije sluznice, ki se lahko za stalno poškoduje zaradi predolgega dajanja tega zdravila. Kapljice delujejo namreč na ožilje, in sicer na živčni sistem, ki stiska drobne žilice v sluznici. Te živce poleg vsega prej povedanega ni dobro dražiti, ker se pri pogostnem dajanju lahko preveč vzdražijo in nato tudi pri normalnem življenju ne delujejo pravilno.

Vse to velja tudi za odrasle, seveda pa zaradi večje občutljivosti še posebno za otroke. Žal se v tem še vedno veliko greši, celo v sicer naprednih otroških ustanovah.

Dr. B. B.

DOBREGA DELA NE USTVARIŠ S TUJIMI ROKAMI.

Peter Kapica